Världsarvspedagogens karta för Kvarkens skärgård

Maxmo kyrkoby skola

Vattenståndsmärkena på Ritgrund 2019. Foto: Malin Henriksson

Världsarvspedagogens karta för Kvarkens skärgård - Ett projekt som gör skillnad för eleverna 2024-2025
Fia Antus och Erika von Essen, Världsarvet i Kvarken rf.

MERENKURKKU
KVARKEN
WORLD HERITAGE SITE

Maxmo kyrkoby skola innehållsförteckning

Information och manual

Platsbeskrivning

Tema: Istid

Tema: Landhöjning

Tema: Natur

Tema: Kultur

Program

Länkar

Bildmaterial

Strandskata (FIN: Meriharakka, ENG: Eurasian oyster catcher) Haematopus ostralegus

Illustration Erika von Essen

MERENKURKKU
KVARKEN
WORLD HERITAGE SITE

Maxmo kyrkoby skola information och manual

Målsättning: Att underlätta för planering av undervisning om Kvarkens skärgård med sin unika natur och spår efter istiden. Målsättningen är att eleverna ska bli bekanta med sin närmiljö och hur spåren från istiden syns i den omgivande naturen.

När kan materialet användas: Som lektionshelhet, temadag/temavecka.

Utöver biologi, geografi och historia som materialet huvudsakligen tangerar, uppmuntrar vi även ändra läroämnen att utnyttja materialet.

För språkundervisning: En stor del av webbmaterial finns på svenska, finska och engelska och kan utnyttjas i språkundervisning för att eleverna ska kunna bekanta sig med sitt närområde.

För bildkonstundervisning: Materialet kan användas som utgångsmaterial för att lära sig om sin näromgivning och ta inspiration från den för olika bildkonstprojekt (landskapsmålning, mönster etc.)

Material: Detta material består av den pedagogiska kartan samt tillhörande uppgifter. Ytterligare finns bifogade länkar för att underlätta planeringen och genomförandet av undervisningen.

Information: Tanken är att utnyttja skolans närmiljö som kan nås till fots, med cykel eller alternativt en kortare bussresa.

Den pedagogiska kartan är uppdelad i underteman: istiden, landhöjningen, naturen, kulturen.

Materialet består av följande teman:

- Pedagogiskt material: Finns på webbportalen för det gemensamma världsarvet. Indelat i olika nivåer för att anpassas för både för yngre och äldre elever. Nivå 1, åk 1–3, nivå 2, åk 4–6 och nivå 3 för åk 7–9. Lärarhandledning för det pedagogiska materialet: Lararhandledning-pedagogiskt-material-varldsarv.pdf
- Historiska kartor
- Arkivbilder
- Lektionsprogram

Uppgifterna är anpassade till platsen som besöks/studeras. Platserna bidrar till att förstå fenomenen bättre. Uppgifterna uppmuntras att utföras utomhus.

Platsbeskrivning

På kartan har olika platser märkts ut, som utmärker sig för Kvarkens skärgård och har kopplingar till det pedagogiska materialet.

MERENKURKKU
KVARKEN
WORLD HERITAGE SITE

Maxmo kyrkoby skola platsbeskrivning

På kartan har olika platser märkts ut, som utmärker sig för Kvarkens skärgård och har kopplingar till det pedagogiska materialet.

Maxmo kyrkoby skola platsbeskrivning

På kartan har olika platser märkts ut, som utmärker sig för Kvarkens skärgård och har kopplingar till det pedagogiska materialet.

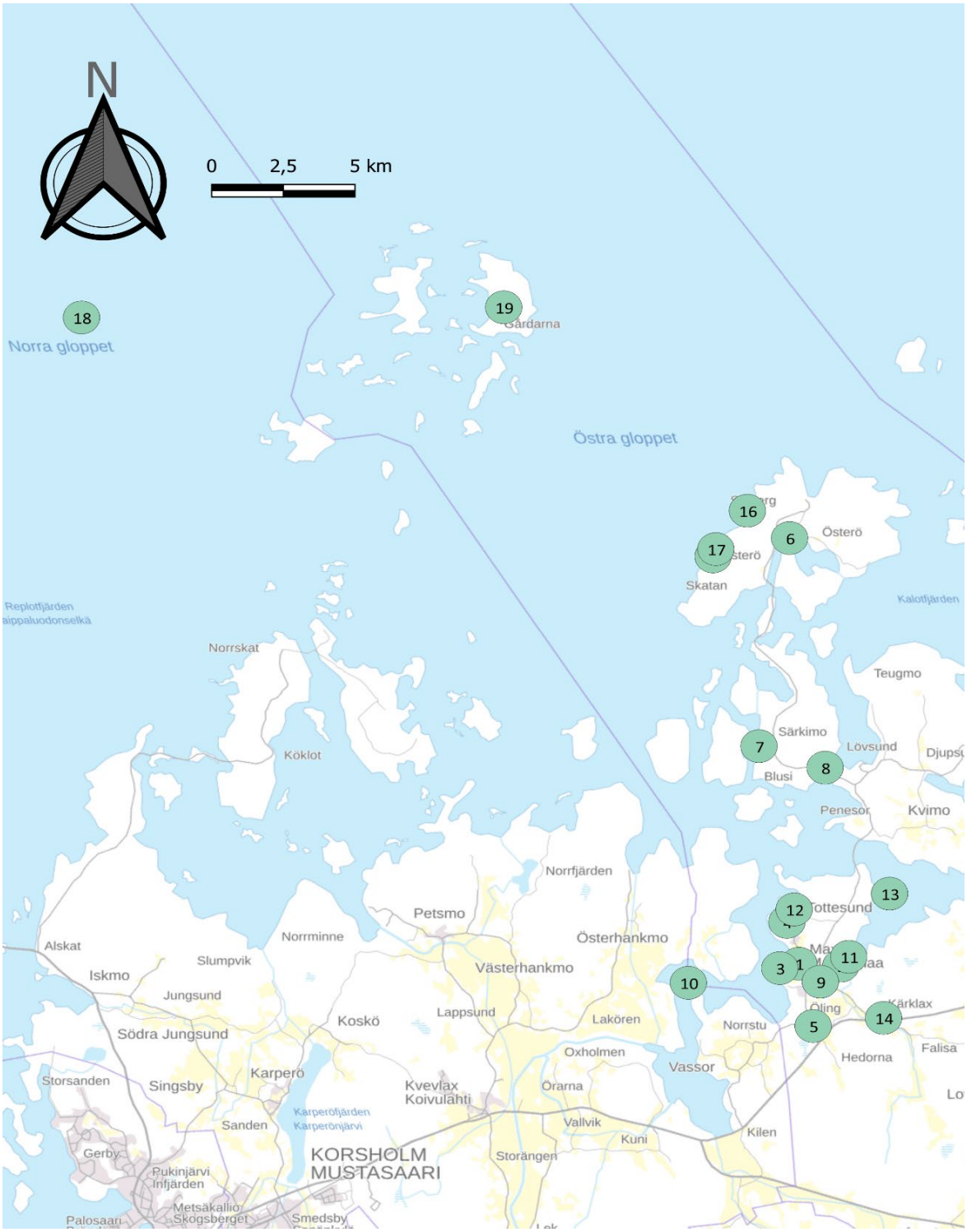

1. Maxmo kyrkoby skola

Maxmo kyrkoby skola tema istid

Flyttblock Storhällan. Foto Fia Antus

Maxmo kyrkoby skola tema istid

Rundhällar och isräfflor:

2. Klippor, Hälsingholmen och Pussas.
Info: Från Maxmovägen sväng av mot Norrfjärdsvägen. I skogen inte långt från vägen hittas klippor i dagen vilka är slipade av inlandsisen.
Pedagogiskt material: Kort faktatext, tre uppgifter, schematisk illustration hur rundhällar och isräfflor bildas.
https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/

Flyttblock:

3. Storhällan
Info: I slutet av Storhällan vägen hittas ett flyttblock nära strandlinjen.
Pedagogiskt material: Korta faktatexter, uppgifter samt schematisk illustration.
Länk: https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/

4. Tottesunds herrgård
Info: Herrgårdsleden 4 km lång vandringsled. Längs med denna kan flyttblock ses.
Pedagogiskt material: Korta faktatexter, uppgifter samt schematisk illustration.
Länk: https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/

5. Ölis
Info: Här syns berg i dagen på vilka man med stor sannolikhet kan hitta isräfflor om man kikar noga på berget. I närheten hittas även flyttblock.
Pedagogiskt material: https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/

MERENKURKKU
KVARKEN
WORLD HERITAGE SITE

Maxmo kyrkoby skola tema landhöjning

Landhöjningen, flador

6. Österbrunnen
Info: Stort flada stystem som finns mellan Västerö och Österö. Flador är grunda vikar som ännu har kontakt med havet men som med tiden kommer att bilda sjöar i takt med landhöjningen.
Pedagogiskt material: https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/

7. Söderbrunnen, Nörrbrunnen
Info: Två flador som finns väster om Särkimo.
Pedagogiskt material: https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/

8. Bälgen
Info: Liten flada som finns mellan Brudsund och Brudholmen.
Pedagogiskt material: https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/

Landhöjningen i framtiden

9. Kyrkfladan
Info: Kyrkfladan är en före detta flada som med tiden blivit för grund för båttrafik och därför har en kanal grävts för in och utlopp. Förr i tiden tog ortsborna sig till kyrkan med båt och under vintertid kunde man färdas över isen. Kyrkfladan är ett typiskt exempel på områden som med tiden förändras i så stor grad att de inte längre kan brukas som förr. Att fundera på: Hur kommer området att se ut i framtiden? Vad händer med de områden som ännu är under vatten?
Pedagogiskt material: Korta faktatexter, uppgifter samt schematisk illustration.
Länk: https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/

MERENKURKKU
KVARKEN
WORLD HERITAGE SITE

Maxmo kyrkoby skola tema natur

I slutet av Storhällanvägen kan man förutom flyttblock även se strandsuccession. Foto Fia Antus

Strandsuccession

10. Vassorfjärden-Österfjärden-Söderfjärden området
Info: Området är ett mycket vidsträckt deltaområde vid Kyro älv. Området är mycket grunt och därför breder sig ett tjockt vass- och sävbälte ut i området. Landhöjningen gör att växtligheten är i ständig förändring samtidigt som de grunda vattenområdena gör att ett stort antal fågelarter trivs här.
Pedagogiskt material: Korta faktatexter, uppgifter samt schematisk illustration.
Länk: https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/

3. Storhällan
Info: I slutet av Storhällanvägen kan man förutom flyttblock även se strandsuccession.
Pedagogiskt material: https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/

Maxmo kyrkoby skola tema kultur

Kultur, människan och landhöjningen

11. Gronässkatan, hamnen
Info: Hamnen blev med tiden för grund och har byggts om för att ännu kunna utnyttjas för småbåtar.
Pedagogiskt material: Korta faktatexter, uppgifter samt schematisk illustration.
Länk: https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/

12. Nabben, hamnen
Info: Hamnen fungerar i dag som kanske den främsta av småbåtshamnar i Maxmo skärgård. Ett flertal hamnar har funnits men de har i dag blivit allt för grunda.
Pedagogiskt material: Korta faktatexter, uppgifter samt schematisk illustration.
Länk: https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/

13. Fågelgrynnorna, vårdbiotop
Info: De ängar, gärden och beteshagar som uppkommit i gamla tiders jordbruk kallas i dag för vårdbiotoper. De är mycket artrika men i och med att de inte längre används som betesmarker är det stor risk att dessa naturtyper försvinner och artmångfalden minskar. På Fågelgrynnorna har man under många år haft fårbete under sommaren för att hålla landskapet öppet och gynnsamt för många arter av strandväxter. Så liksom förr i tiden körs fåren ut till holmen under sommaren för att mot sensommaren hämtas in igen.
Pedagogiskt material: Korta faktatexter, uppgifter samt schematisk illustration.
Länk: https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/

14. Klemetsgårdarnas naturstig
Info: Längs med riksväg 8 hittar man Klemetsgårdarna som är en mycket vacker och väl bevarad gårdsgrupp. Från Klemetsgårdarna startar även Vikingastigen. Längs med denna ca 1 km långa vandringsled kan man finna gravar, fornåkrar och rösen som daterats att vara ca. 1000 år gamla. Tyrstigen om även startar från Klemetsgårdarna är ca 2 km lång och även längs denna finner man spår från svunna tider, bland annat en offerplats från 600-talet.
Pedagogiskt material: Korta faktatexter, uppgifter samt schematisk illustration.
Länk: https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/

MERENKURKKU
KVARKEN
WORLD HERITAGE SITE

Maxmo kyrkoby skola tema kultur

Storsandviken, Västerö vandringsled, s/s Equity minnesmärke. Foto Fia Antus

Maxmo kyrkoby skola tema kultur

Kultur lotstrafik

15. Västerö vandringsled, s/s Equity minnesmärke
Info: Längs med vandringsleden finns ett minnesmärke för det fartyg som transporterade vapen och ammunition till den finländska västkusten under frihetskriget. De hade även stor hjälp av en skicklig Replotlots, Karl Rönnholm. De körde mellan grynnorna med släckta lanternor. Ortsborna förberedde den här platsen och sände varje kväll ut båtlag att tända ljus i remmarna. Vid Storsandviken lastades sedan en del av vapnen av.
Pedagogiskt material: Korta faktatexter, uppgifter samt schematisk illustration.
Länk: https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/
Övrigt material: Lyssna på audioguidens avsnitt 43 där det berättas om denna händelse. På avsnittets hemsida finns även bildmaterial. Länk till avsnittets sida: https://www.vaasa.fi/sv/se-och-upplev/kvarkens-skargard/kvarkens-skargards-audioguide/vastero-vandringsled-equity-minnesmarket/

16. Lillsandviken
Info: Längs med Västerö vandringsled finner man Lillsandviken. Under den Stora ofreden seglade den ryska skärgårdsflottan upp till Bottenviken för att plundra de städer och byar som låg längs med kusten. På tillbakavägen söderut var skeppen tvungna att söka skydd på grund av de hårda höststormarna. Hela fem ryska galärer förliste under hösten 1714 utanför Västerö vid det område som kallas Ryssberget. Otaliga historier om hur händelseförloppet gick till finns men det som är säkert är att fartygen förliste här och ett stort antal marinarkeologiska fynd har gjorts viket har kunnat berätta om denna tidsepok.
Pedagogiskt material: Kort faktatext, uppgifter samt schematisk illustration.
https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/
Audioguiden: https://www.vaasa.fi/sv/se-och-upplev/kvarkens-skargard/kvarkens-skargards-audioguide/vastero-vandringsled-lillsandviken/

MERENKURKKU
KVARKEN
WORLD HERITAGE SITE

Maxmo kyrkoby skola tema kultur

Ritgrund från ovan. Foto Christoffer Björklund 2019

17. Gråberget
Info: Längs med Västerö vandringsled finner man Gråberget. Gråberget lämpar sig även väl för att observera strandsuccession och landhöjningsskog vilket är en unik naturtyp i våra områden. Strandsuccession innebär att olika skikt bildas i och med att mera land tillkommer genom landhöjningen. Längs med stränderna hittar man typiska strandväxter så som vass medan man längre upp på stranden kan observera olika typer av lövträd så som al. Lövskogsbältet övergår så småningom till barrskog längre från stranden.
Pedagogiskt material: Kort faktatext, uppgifter samt schematisk illustration.
https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/
Audioguiden: https://www.vaasa.fi/sv/se-och-upplev/kvarkens-skargard/kvarkens-skargards-audioguide/vastero-vandringsled-graberget/

18. Ritgrund
Info: Norr om Rödgrynnorna finns Ritgrund, som är ett ensamt litet skär med en båk. Båken från 1800-talet på Ritgrundets moränklippa har ändrats till en ljusfyr. En del av utvecklingen av säkerhetsanordningar för sjöfarten. Ritgrund är landets enda ljusfyr av trä. Bredvid den finns en lotsvaktsstuga. Stugan, lotsstationen och båken ger en bild av hur hela fyrsamhället fungerade. Ritgrunds lotsstation grundades på 1800-talet. Båken byggdes 1863. Redan i början av 1800-talet lär det ha brunnit en eld högst upp i båken. Den ändrades om till en ljusfyr 1945. En AGA-lykta installerades då högst upp på båken.
Pedagogiskt material: Kort faktatext, uppgifter samt schematisk illustration.
https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/
Audioguiden: https://www.vaasa.fi/sv/se-och-upplev/kvarkens-skargard/kvarkens-skargards-audioguide/ritgrund/

MERENKURKKU
KVARKEN
WORLD HERITAGE SITE

Maxmo kyrkoby skola tema kultur

Aspskär vid Mickelsörarna 1923 Fiskare från Vassor. Foto: Okänd, Svenska Litteratursällskapet i Finland

19. Mickelsörarna
Info: Redan under 1500-talet vistades fiskare och säljägare på Kummelskäret och spåren av dessa människor kan ännu ses i dag i form av olika fornlämningar längs med naturstigen på ön. Dessa fornlämningar är bland annat kompassrosor och jungfrudanser. Både fågel och fiskebeståndet är mångsidigt på de nästan 300 öar och skär som Mickelsörarna omfattar. På ön finns även en gammal sjöbevakningsstation.
Pedagogiskt material: Kort faktatext, uppgifter samt schematisk illustration.
https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/
Audioguiden: https://www.vaasa.fi/sv/se-och-upplev/kvarkens-skargard/kvarkens-skargards-audioguide/mickelsorarna-kummelskar/

MERENKURKKU
KVARKEN
WORLD HERITAGE SITE

Maxmo kyrkoby skola program

I detta avsnitt kommer tips på program som kan utföras för de olika teman och områden som hör till det pedagogiska materialet. Programmet kan anpassas för den klass eller grupp som deltar. Vi uppmuntrar att genomföra en stor del av uppgifterna utomhus men även uppgifter som passar att göras inomhus finns. En del uppgifter har förberedelser eller pyssel som kan göras på förhand. För att förstå världsarvet och landhöjningen kan förslag på program och de tillhörande uppgifterna bidra till att förstå istiden, landhöjningen och kulturen som är unik i Kvarkens världsarv.

Strandskata

FIN: Meriharakka, ENG: Eurasian oyster catcher Haematopus ostralegus
Kännetecken: Känns lätt igen på den röd-orange näbben och den svartvita fjäderdräkten.
Storlek: Vikt 380-520g, vingbredd 72–83 cm, längd 39–44 cm.
Häckning: April-maj, ca 3 ägg. Båda föräldrarna ruvar.
Illustration Erika von Essen

Världsarvstanken - Migrerande fåglar kopplar samman världsarven

Fåglarna är någonting som kopplar samman flera olika världsarv. De är beroende av häcknings-, rast- och övervintringsplatser längs långa flyttvägar som sträcker sig över flera länder och kontinenter.
Ett mycket viktigt häckningsområde för strandskatan är just Kvarkens skärgård tack vare de låglänta strandområdena där de gärna bygger sina bon på både sand- och grusstränder samt strandängar. Här finner den även sin föda från stränderna och havsbotten som till största del består av musslor och snäckor, men den finner även sin föda på land där den främst äter daggmaskar och insekter. När strandskatan sedan under hösten flyttar söderut kan den vistas vid andra världsarv. Ett av världens största rastområd för flyttfåglar är Vadenhavet (Tyskland, Nederländerna och Danmark) som togs upp på världsarvslistan 2009. Vid Vadenhavet mellanlandar miljontals fåglar, äter och vilar, varje år innan de fortsätter sin resa söderut till sina övervintringsområden. Strandskatan migrerar sedan söderut mot bland annat Banc d'Arguin nationalpark (Mauretanien) på den afrikanska västkusten som även det togs upp på världsarvslistan år 1989, där den sedan övervintrar.

Uppgift: Följ strandskatan Svantes resa mellan olika världsarv
Eleverna får skriva vykort från olika världsarv som strandskatan Svante flyttar mellan. Teckna ett vykort med motiv från det världsarv där Svante befinner sig. Skriv en hälsning och berätta om miljön och naturen i det världsarv där Svante befinner sig just nu.

Efter den långa resan från norr till söder fundera över följande:
- Vad är ett världsarv?
- Finns det likheter/olikheter mellan de olika världsarven?
- Vad händer om miljön förstörs i ett av världsarven?
- Varför är det viktigt med världsarv?

MERENKURKKU
KVARKEN
WORLD HERITAGE SITE

Maxmo kyrkoby skola program

Illustration Erika von Essen

Naturen – Under ytan
Att komma under ytan kan ge ytterligare en inblick i de spår och landskap som formats under istiden. I grunda och varma flador är växtligheten ofta riklig och bidrar även till att fiskarna trivs och använder dessa som lekområden.

Uppgifterna för detta tema lämpar sig för elever i olika åldrar och kan anpassas efter behov. Till exempel kan man undersöka en flada och ta vattenprover och undersöka syre, fosfor och kvävehalter, undersöka växtligheten, bottentyp, siktdjup. Resultaten kan till exempel jämföras med en sjö eller ett öppet havsområde för att förstå de särdrag som en flada har.

Bygg din egen vattenkikare

För att undersöka grunda vattenområden används ofta en vattenkikare. Med vattenkikaren försvinner de speglingar och krusningar på vattenytan som gör det utmanande att se havsbottnen med blotta ögat. Växtligheten kan variera mellan olika havsområden och beror på till exempel hur strömt vattenområdet är eller vilken bottentyp som finns på platsen, såsom sand eller lera.

Instruktioner
Skär botten ur en plasthink. Använd t.ex. sandpapper för att slipa ner vassa plastkanter. Täck hinkens öppning med en genomskinlig plast till exempel plastfolie eller gamla OH-papper. Fäst plasten i hinkens öppning med till exempel isolerings tejp eller gummiband. Om man vill kan man också fästa någon typ av handtag vid kikhålet för att lättare kunna hålla i vattenkikaren. En vattenkikare kan byggas av många olika typer av återvunnet material så som mjölkkartonger, större konservburkar eller plaströr. Studera botten genom vattenkikaren.

Maxmo kyrkoby skola program

Illustration Erika von Essen

Bygg din egen Secchi-skiva

För att undersöka siktdjupet, alltså hur god vattnets sikt är, kan du enkelt bygga din egen Secchi-skiva. Detta verktyg används för att undersöka vattnets grumlighet. Grumligheten i vattnet kan variera från område till område men även variera under årstiderna. Till exempel kan synligheten i vattnet försämras på grund av jordmånens hummus som speciellt i åmynningar vid regnperioder påverkar havets grumlighet. Ytterligare kan grumligheten i vattnet variera på grund av stora mängder partiklar i vattnet till exempel under vårens tillväxt av växtplankton. Eftersom växter under vattenytan, precis som växter på land, är beroende av solljus kan grumligheten inverka på tillväxten av vattenväxter. Men till exempel i grunda havsområden, som flador i sitt naturtillstånd, är oftast växtligheten rik eftersom tillgången på ljus inte är en begränsande faktor. Detta bidrar även till att fiskar trivs i dessa områden.

Instruktioner
Använd dig av ett vitt plastlock till en hink eller en vitmålad rund träskiva. På undersidan fästs en tyngd och ett snöre fästs på övre sidan. Markera ut varje halvmeter, eller noggrannare om så önskas, med en permanent tusch.

Användning
Sänk ner skivan i vattnet tills den inte längre är synlig. Lägg din tumme på snöret precis ovanför vattenytan och lyft upp skivan utan att flytta på tummen. För att avgöra siktdjupet ska du mäta längden på det snöre som varit under vattenytan. Siktdjupet kan mätas antigen från en brygga eller en båt.

MERENKURKKU
KVARKEN
WORLD HERITAGE SITE

Kulturen

Fotografier berättar om förändringar i landskapet.
Landskapet har förändrats mycket under de senaste 150 eller bara 50 åren, både med tanke på landhöjningen och levnadssättet. Genom att studera gamla fotografier från närmiljön kan man fundera kring hur människorna levde då eller hur landskapet såg ut.

Titta på fotografiet. Känner du igen dig?
När tror du bilden är tagen?
Vad är det som gör att du tror att bilden är tagen då?
Hur ser platsen ut i dag?
Hur kommer platsen se ut i framtiden?

Uppgift:
- Be eleverna att beskriva ett område som de tycker om. Hur ser det ut nu? Hur såg de ut 50 år sedan? 100 år sedan?
- Intervjua någon äldre i din närhet om hur närområdet förändrats. Be dem berätta en historia från när de var barn. Hur skiljer sig deras historia från hur du har det i dag?

Maxmo kyrkoby skola program och kultur

Aspskär vid Mickelsörarna 1923 Fiskare från Vassor. Foto: Okänd, Svenska Litteratursällskapet i Finland

Fiskarbastu vid vassorbors fiskeläger i Mickelsörarna 1910-1930.
Foto: Okänd, Svenska Litteratursällskapet i Finland

Länkar

Interaktiv karta över Höga Kusten och Kvarkens skärgård
Interaktiv karta där man kan lära sig om både Höga Kusten och Kvarkens skärgård. Här kan du se t.ex. var man hittar De Geer moräner i världsarvet. Uppgifter kan lätt utvecklas för elever genom att till exempel undersöka vilken den närmaste De Geer-moränen är i deras närområgivning, som skolan eller hemmet eller var den närmaste fladan finns.
Länk: https://map.highcoastkvarken.org/sv/framsida

Kvarkens skärgårds audioguide
Korta avsnitt, cirka 6–9 minuter, som berättar om 75 platser i Kvarkens skärgård. Berättelserna väver in lokala historier på ett dramatiserat sätt samtidigt som du får ta del av mycket intressanta fakta om fenomen som är unika för skärgården. Avsnitten kan lyssnas på när som helst och utan att följa en viss ordning på avsnitten. De lämpar sig väl som förhandskunskap innan man till exempel ska ut i naturen, för att göra något annat av programmen, som är presenterade i denna handbok.
Tips: För att få eleverna att lyssna aktivt kan korta frågor sammanställas för det relevanta avsnittet som de får svar på under avsnittets gång.
Länk: https://www.vaasa.fi/sv/se-och-upplev/kvarkens-skargard/kvarkens-skargards-audioguide/

Pedagogiskt material för världsarvsundervisning
Materialet lär eleverna om olika fenomen i skärgården. Indelat i olika nivåer för att passa till olika årskurser.
Länk: https://highcoastkvarken.org/sv/varldsarvsundervisning-high-coast-kvarken-archipelago/
Länk till lärarhandledningen för det pedagogiska materialet: https://highcoastkvarken.org/wp-content/uploads/Lararhandledning-pedagogiskt-material-varldsarv.pdf

Videomaterial
På Highcoastkvarkens Youtube kanal hittar man informativa videor om det gemensamma världsarvet. Här finns animeringar om de geologiska fenomen som förekommer i vår unika skärgård. Videorna hittas på svenska, engelska och finska och kan till exempel utnyttjas i språkundervisningen.
Länk: https://www.youtube.com/@highcoastkvarken9191

Världsarven i Finland
På sidan Maailmanperintö finns material och information om världsarven i Finland. Här finns även pedagogiskt material som kan utnyttjas i undervisningen.
Länk: https://www.maailmanperinto.fi/sv/

Geodataprotalen Paikkatietoikkuna
Nationell geodataportal som presenterar geodata. Kan utnyttjas i undervisningen genom att titta på olika kartlager som ger information om till exempel berggrund, jordmån och naturtyper för att dra slutsatser om hur området Kvarkens skärgård påverkats av istiden och landhöjningen. Kan även utnyttjas i undervisningen genom att be eleverna hitta områden i sin närområgivning till exempel skolan eller hemmet, med namn som slutar på flada eller holmen som nu är helt torrlaggda områden och fundera över hur detta kan komma sig.
Länk: https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/?lang=sv

Utflyktskarta.fi
På Forststyrelsens sida utflyktskarta.fi finns vandringsleder utmärkta på en karta.
Länk: https://utflyktskarta.fi/

MERENKURKKU
KVARKEN
WORLD HERITAGE SITE

Maxmo kyrkoby skola bildmaterial

Världsarvsområdet Höga Kusten /Kvarkens skärgård

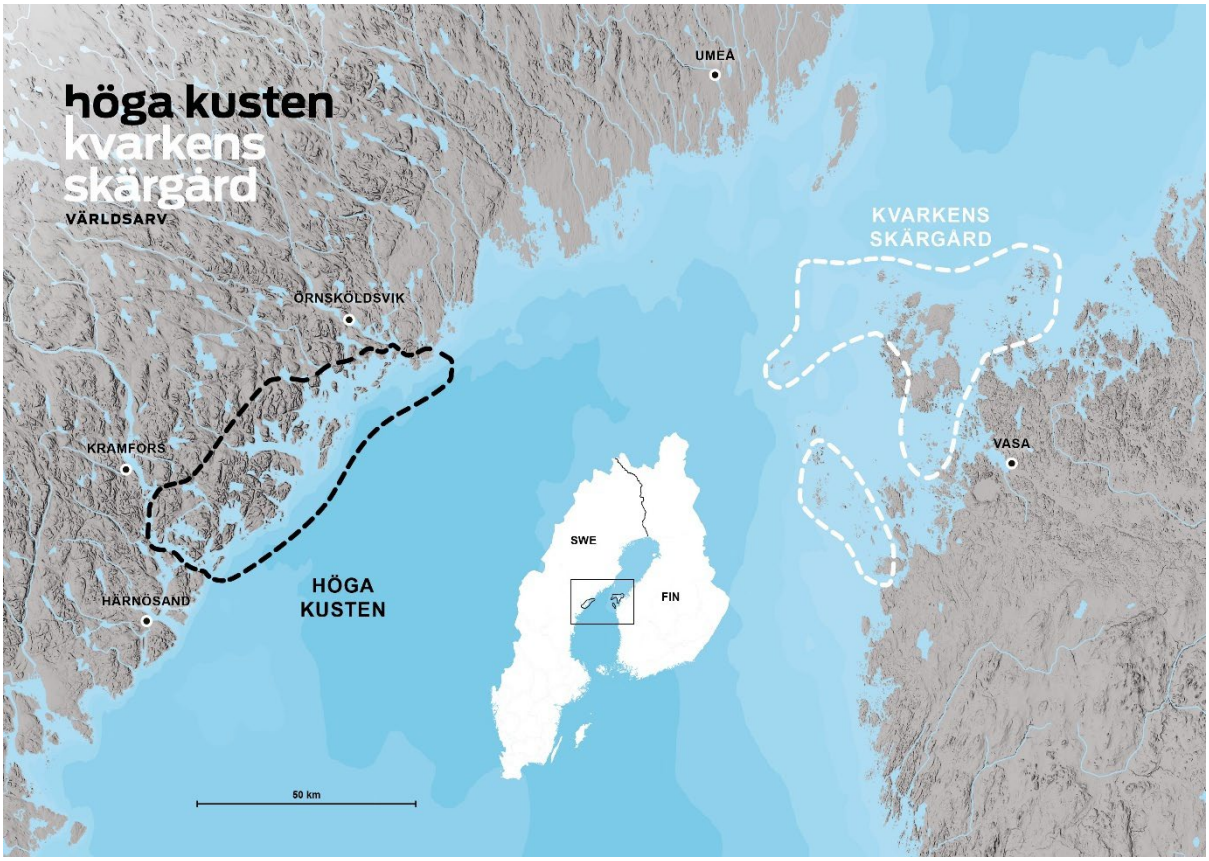

Maxmo kyrkoby skola bildmaterial

Maxmo för 1000 år sedan (2025)

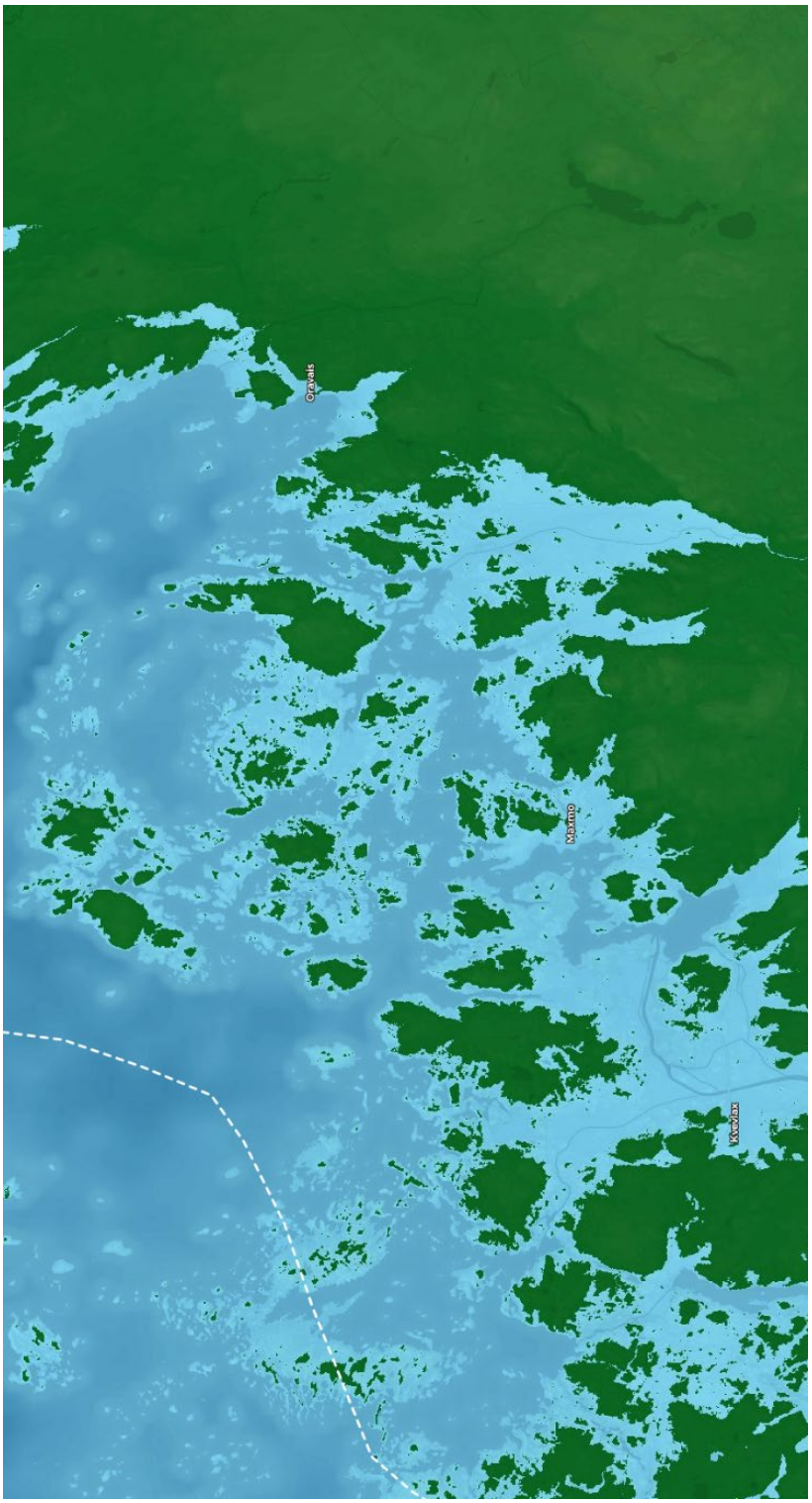

Maxmo kyrkoby skola

Världsarvspedagogens karta för Kvarkens skärgård - Ett projekt som gör skillnad för eleverna 2024-2025

Tack till Världsarvspedagogens karta för Kvarkens skärgård projektets finansiärer!

MERENKURKKU
KVARKEN
WORLD HERITAGE SITE

Aktiastiftelsen i Korsholm
Aktiastiftelsen i Vasa
Sparbanksstiftelsen i Malax
Vörå Sparbanksstiftelse

William Thurings stiftelse

Svenska kulturfonden

STIFTELSEN BRITA MARIA RENLUNDS MINNE SR
BMR.

SFV
SVENSKA FOLKSKOLANS VÄNNER

SVENSK-ÖSTERBOTTNISKA SAMFUNDET
1920